

Åsa Wallen

Socialnämnden 2020-06-16

Inriktningen på förebyggande arbete

Ärende

Inriktning på det förebyggande arbetet gentemot föräldrar och barn

Socialkontorets förslag till beslut

Socialnämnden godkänner inriktningen på det förebyggande arbete gentemot föräldrar och barn genom insatsen ”Föräldrarådgivning”.

Samtalen ska vara lättillgängliga för kommuninvånarna samt präglas av rådgivning och information och inte vara av behandlande karaktär. Samtalen får genomföras vid max tre tillfällen och genomförs utan biståndsprövning

Bakgrund

Antalet inkomna anmälningar rörande oro för barn och ungdom samt antalet genomförda utredningar har ökat med 57 % de senaste tre åren.

Även antalet placeringar och vård dygn har ökat stadigt under de senaste åren samt de akuta situationerna då det finns omedelbar fara för den unges hälsa och utveckling (LVU). Familjeavdelningen behöver utveckla mer förebyggande insatser och arbetsmetoder för att bryta de negativa trenderna.

Hösten 2019 avslutade socialnämnden den fältverksamhet vars uppdrag var att arbeta uppsökande, förebyggande och rådgivande till föräldrar och ungdomar. Behov finns för socialnämnden att tydliggöra det förebyggande arbete samt ge råd och stöd till föräldrar och barn, både i enskilt och i grupp.

I dagsläget utför det egna Resursteamet en råd- och stödverksamhet till föräldrar. Insatsen med max 5 samtal utförs efter förenklad biståndsprövning (kortare utredning och bedömning), registrering i socialregistret och samtalen journalförs. Insatsen är inte väl känd hos kommuninvånarna och efterfrågan är inte hög. Antalet nya ärenden är, 19stycken vardera åren 2018 och 2019.

Åsa Wallen

Lagstiftning

Socialtjänstlagen innehåller socialnämndens uppdrag av dels uppsökande verksamhet och dels att ge kommuninvånarna råd och stöd

3 kapitlet 1§ Socialtjänstlagen

Till socialnämndens uppgifter hör att

- *göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen,*
- *medverka i samhällsplaneringen och i samarbete med andra samhällsorgan, organisationer, föreningar och enskilda främja goda miljöer i kommunen,*
- *informera om socialtjänsten i kommunen,*
- *genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden,*
- *svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd till familjer och enskilda som behöver det.*

Socialkontorets utredning**Riktlinjer**

De riktlinjer som reglerar socialnämndens råd- och stödverksamhet utan bistånd finns i Socialstyrelsens handbok *Handläggning och dokumentation i socialtjänsten*.

Där framgår att rådgivning och information som ges enskilt eller i grupp omfattas inte av dokumentationsskyldighet. Vidare beskrivs att insatsen ska präglas av just rådgivande och information samt inte vara av behandlande karaktär.

Att dessa verksamheter är undantagna från dokumentationsskyldigheten sammanhänger med att det ska vara lätt att få professionellt stöd och att man även ska kunna få vara anonym. Risken finns annars att den enskilde avstår från att söka hjälp.

Ökad tillgänglighet

Genom att göra det möjligt för den enskilde att vända sig direkt till en utförare av sociala serviceinsatser ökar tillgängligheten betydligt. Den enskilde behöver inte invänta en utredning och beslut om insats utan kan själv bedöma när insatsen behövs. En viktig förutsättning är att det finns bra information om den service kommunen erbjuder. Utveckling av serviceinsatser sänker trösklarna för människor att söka hjälp för sina problem.

Åsa Wallen

Förebyggande tidiga insatser

Insatser som erbjuds som service står för ett förhållningssätt som på sikt har förebyggande effekter. Genom att göra olika insatser lättillgängliga undanröjs hinder för att söka hjälp varvid stödet kan utges tidigare och på så sätt ha en förebyggande effekt d.v.s. minska behovet av mer omfattande insatser.

En fördel är att socialtjänsten når nya grupper, inte minst grupper som annars är svåra att nå. Man kommer in tidigt när eventuella problem inte är så stora. Föräldrar och barn blir mer delaktiga.

Omvärldsbevakning

En omvärldsbevakning har genomförts i fyra närbelägna kommuner. Tre av de tillfrågade kommunerna erbjuder samtal med föräldrar, samt vid behov barn och ungdomar, utan biståndsprövning (ingen registrering i socialregistret, ingen utredning samt journalföring). Som grunden till sin inriktning hänvisar alla till socialnämndens ansvar att ge information och rådgivning till kommuninvånarna samt ansvar att arbeta förebyggande.

I två av kommunerna har kommuninvånarna möjlighet till maximalt fem samtal och i en av kommunerna är tre samtal maxgränsen.

Den fjärde kommunen har föräldrarna ingen möjlighet till samtal utan biståndsprövning. De kan dock få samtal på samma sätt som genomförs i Danderyds idag, med förenklad biståndsprövning.

Utöver de tillfrågade kommunerna är utredarens tydliga erfarenhet att väldigt många kommuner har en insats med rådgivande och information karaktär till föräldrar utan biståndsprövning.

Slutsats

Slutsatsen är att kommunen får bedriva informations och rådgivande insatser enskilt eller i grupp. Det finns inget reglerat i vilken omfattning detta får göras, mer än att det ska utredas om det börjar bli av behandlande karaktär. Det finns inget reglerat kring skillnader i kontakten med barn och vuxna. Det framgår tydligt att det inte föreligger någon dokumentations-skyldighet i denna typ av verksamhet.

Åsa Wallen

Socialkontorets yttrande

Den tidigare ”Råd och stöds insatsen” avslutas och ersätts av Föräldrarådgivning

Målsättningen är att den nya förebyggande insatsen ska innebära tidigare och en mer förebyggande insats samt att socialkontoret kan nå nya grupper av föräldrar. Förhoppningen är att insatsen kan bidra till att den negativa trenden med ökade anmälningar och fler placeringar att barn och unga kan brytas.

Insatsen Föräldrarådgivning ska:

- Präglas av rådgivning och information samt inte vara av behandlande karaktär.
- Genomförs utan biståndsprövning
- Får ges vid max tre tillfällen
- Samtalen är i huvudsak till föräldrar men föräldrarna får vid behov ta med barn i samtalet om behandlaren bedömer det lämpligt

Familjeavdelningen kommer inrätta en e-tjänst för ansökning av tjänsten som även är kopplad till en kalender så att medborgaren kan göra en tidsbokning direkt vid bokningstillfället.

Ekonomiska konsekvenser

Föräldrarådgivningen kommer att genomföras med befintliga resurser. Uppföljning av Föräldrarådgivningen görs årligen för att följa behovet och hur tjänsten används

Britt-Marie Ekström
socialdirektör